

**Färentuna förskola
Ekerö kommun**

**Regina Bergendahl, Nacka
Katarina Bergman, Nacka
Elisabeth Larsson, Nacka**
Vecka 6 - 7, 2016

Innehåll

FAKTADEL.....	5
OBSERVATIONENS METOD.....	6
MÅLOMRÅDEN.....	8
Normer och Värden.....	8
Utveckling och lärande.....	11
Ansvar och inflytande för barn.....	17
Förskolechefens ansvar.....	20
JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE OBSERVATION.....	23
REFERENSER.....	23

VÅGA VISA

VÅGA VISA är ett utvärderingssamarbete inom utbildningsområdet mellan Danderyd, Ekerö, Nacka, Sollentuna, och Upplands Väsby.

Syftet med VÅGA VISA är att öka måluppfyllelsen i förskola och skola genom att utvärdera verksamheten på uppdrag av de politiska nämnderna i respektive kommun.

Metoderna omfattar idag tre delar: kundenkät, pedagogers självvärdering samt kollegiala observationer, och genomförs i både kommunala och fristående förskolor, grundskolor och gymnasieskolor.

VÅGA VISA:

- baseras på läroplaner för förskola och skola
- utgår från ett barn- och elevperspektiv
- stödjer det systematiska kvalitetsarbetet
- jämför kommunernas förskolor och skolor
- sprider goda exempel och bidrar till lärande och utveckling

Observationer inom Våga Visa

Observationerna genomförs av erfarna pedagoger och skolledare med pedagogisk högskoleutbildning. Observatörerna bildar lag som besöker en förskola i en annan kommun.

Observationerna utgår från läroplanerna och gäller följande målområden:

- Normer och värden
- Utveckling och lärande
- Ansvar och inflytande för barn
- Förskolechefens ansvar

Observatörerna skriver en rapport där de beskriver och bedömer förskolans arbete och resultat inom målområdena, baserat på

- Observationer i verksamheten
- Intervjuer med personal och skolledning samt samtal med barn
- Förskolans styrdokument

Även fördjupade observationer kan genomföras, när kommunen beslutat om det. I fördjupade observationer avser observationen ett par av målområdena och eventuellt särskilda frågeställningar.

Mer information finns på VÅGA VISA:s hemsida på www.ekero.se/vagavisa

FAKTADEL

Fakta om enheten

Förskolan/delenhetens namn:	Färentuna Förskola
Är verksamheten kommunal eller fristående? Om fristående ange ägare.	Kommunal
Antal avdelningar.	5
Ev. profil på förskolan.	Reggio Emilia inspirerad (likt alla kommunala förskolor)

Statistik

Antal barn:	100
Antal pedagoger i barngrupp	20
Antal barn per pedagog (omräknat till heltidstjänst)	6,2
Antal legitimerade förskollärare.	8

Organisation /Ledning

Hur är ledningen organiserad? (finns ledningsgrupp, andra ledningsfunktioner)	Ledningsgrupp hela enheten: Rektor/förskolechef, bitr.förskolechef och utvecklingsledare fritids Verksamhetsansvariga 2st: 1 ansvarig pedagog/block (1 för storbarn, 1 för småbarn) V.A träffar bitr.förskolechef varannan vecka Årsansvariga: 1 ansvarig pedagog/åldersgrupp, träffar bitr.förskolechef varannan vecka
Ledningsresursens årsarbetstid på förskolan.	65% biträdande förskolechef och 20% rektor tillika förskolechef

OBSERVATIONENS METOD

Observationen genomförs av tre personer under veckorna 6-7 med start den 8 februari. Vi besöker förskolan och skolan under fem dagar.

Inför observationen läser vi förskolans styrdokument och övrig relevant information om enheten som dels finns på skolan/förskolans hemsida och dels som rektor har skickat på vår begäran.

Under observationen besöker vi båda blocken och de olika åldersindelade avdelningarna. Vi observerar barnens uteaktiviteter. Vi genomför längre strukturerade intervjuer med ledningen, verksamhetsansvariga och årsansvariga.

Vi har kortare och längre samtal med ett flertal pedagoger och barn.

SAMMANFATTNING

Sammanfattande slutsats

Förskolan och skolan är byggd som en by. Placeringen av byggnaderna möjliggör mindre gårdsutrymmen planerade efter barnens utvecklingsnivåer. Utemiljön bjuder på fysiska utmaningar och påkostad utrustning som möjliggör naturvetenskap som stimulerar barnens upptäckarglädje.

Förskolan är uppdelad i två block. Lilla blocket för de yngre barnen och Stora blocket för de äldre barnen. Gemensamt för båda blocken är att miljön är inspirerad av Reggio Emilia ideér om att barn föds med en stark inneboende drivkraft att utforska världen. Den fysiska miljön på Färentuna förskola och pedagogerna stimulerar barnen till att aktivt undersöka och konstruera.

Pedagogernas vilja till kompetensutveckling följer ledningens vision “en plats där alla växer”.

Dokumentationerna i förskolan beskriver de aktiviteter och som förekommer. Barnens projekt dokumenteras mestadels av pedagogerna.

Vi ser att det förekommer aktiviteter och lekar där flickor och pojkar deltar uppdelat utifrån kön.

Starka sidor

Förskolechefen och biträdande förskolechef arbetar systematiskt med att planera, följa upp, utvärdera och utveckla verksamheten tillsammans med ledningsgrupp och pedagoger. Sid 24

Den organiserade kompetensutvecklingen omfattar alla pedagoger. Sid 25

Miljön ute och inne ger samhörighet och möjligheter till utmaningar i lärandet. Sid 18

Organisationen av den dagliga verksamheten och de möjligheter till lärande den skapar för barnen. Sid 13 och 14

Förbättringsområden

Utveckla könsöverskridande lek och aktiviteter i vardagen. Sid. 14

Den pedagogiska dokumentationen kan i delar av verksamheten på ett tydligare sätt synliggöra barnens lärprocesser, synliggöra barnens reflektioner utifrån deras perspektiv och visa deras deltagande i skapandet. Sid 13

MÅLOMRÅDEN

Normer och Värden

Beskrivning

Värdegrundsarbetet

I Färentuna förskola-skola-fritidshem finns en gemensam syn på värdegrunden som kallas Färentunaandan. Ett dokument beskriver förhållningssättet som skall råda på alla enheter. I en intervju med två pedagoger berättar de att tanken kring Färentunaandan kom från skolan. I förskolan diskuterar pedagogerna innehållet och använder en mindre omfattande text som passar förskolans verksamhet. Likabehandlingsplanen för förskolan 2015 – 2016 avslutas med förskolans omarbetade dokument Färentunaandan. Dokumentet innehåller konkreta beskrivningar på bl.a. ”nolltolerans” mot knuffa, riva, sparka, slå, retas och säga dumma saker. Vi ser förskolans version av Färentunaandan uppsatt på väggarna runt om i lokalerna. Vi hör pedagoger tillämpa Färentunaandan exempelvis när barn i Lilla blocket blir osams. Två av barnen tycker båda att de tar en leksak först och blir högljudda mot varandra. En pedagog uppmanar barnen att tala med varandra. Barnen följer uppmaningen och ändrar röstläge. De löser konflikten själva.

Under ett lektillfälle i ett av rummen i Stora blocket ser vi att sex barn har byggt en farkost med hjälp av möbler och byggkartonger. Barnen diskuterar med varandra under leken och fler barn ansluter och önskar delta. När ett av barnen protesterar och talar om att det inte finns plats för fler barn bryter pedagogen in. Genom att bygga ut och ändra på kartongerna visar pedagogen hur barnen kan lösa problemet för att ge utrymme för fler barn.

Förhållningssätt

Under arbetstiden på förskolan ges pedagogerna möjlighet att ingå i olika kompetenshöjande nätverk och ansvarsgrupper. För att möjliggöra detta hjälper pedagogerna varandra med att ta hand om varandras barn. Vi hör pedagoger säga att det är roligt att arbeta här och att de utvecklas.

Förutom möjligheten till fortbildning dagtid för personalen säger en pedagog att det också finns en annan fördel nämligen att då alla pedagoger vistas på alla avdelningar får barnen träffa samtliga vuxna på förskolan.

Pedagogerna är lyhörda för barnens behov och ändrar planeringen utifrån behovet. En pedagog säger att barnen bör leka utomhus varje dag men om något barn är upptagen med

någon särskild aktivitet så får barnet stanna inne och göra den färdig. Samma förhållningssätt gäller de flesta aktiviteter.

Barnen leker och skapar i de olika rummen och vid de olika stationerna, vi hör barn ge utrymme till varandra att delta och det förekommer få konflikter. I ett rum leker fyra barn i 3-års åldern och ett barn föreslår: "Ska vi leka Bro, bro, breja?" övriga säger "Jaa", "Jag kan vara troll!" säger ett barn och kryper ihop på golvet. De andra barnen säger ingenting utan väntar en stund. "Jag är bro!", "Jag med!" och tillsammans formar de en bro och börjar sjunga leksången och de andra två går under bron. Barnen hade två olika idéer om vilken lek som skulle lekas men gav utrymme åt varandra och enades utan konflikt.

Under ett projekt ser vi att barnen delas upp i grupper utifrån kön, utifrån hur de satt. Vid olika lektillfällen i det Stora blocket ser vi att barnen i stor utsträckning leker könsuppdelat. Vi hör inte pedagoger stimulera till andra val.

Arbetsklimat för barn

Inomhusmiljön på i bägge blockens avdelningar domineras av var sin stor lekyta som är uppdelade i mindre utrymmen. I de olika små utrymmena som skapas med hjälp av olika hyllor och andra avskärmningar finns material som är till för att stimulera barnen till olika typer av lekar. Förskolan arbetar Reggio Emilia inspirerat. Det betyder bl.a. att pedagogerna utvecklar och förändrar den fysiska miljön utifrån de barnens intressen. De flexibla miljöerna är tänkta att uppmuntra barnen till kommunikation, lek och lärande.

Båda blocken har var sin ateljé som inrymmer material som ska hjälpa barnen att behärska olika tekniker i skapande.

En pedagog säger att det är svårt att tro att det är så många barn som vistas i förskolan på samma gång. Pedagogen säger att de små utrymmena möjliggör en rad olika aktiviteter som sker parallellt. Detta gör att barnen oftast lockas till något de är intresserade av och är därför sällan sysslolösa.

Vi ser hur pedagogerna i det Stora blocket är stationerade i de olika miljöerna. Vi observerar också att barnen samtalar med varandra under pågående lekar och aktiviteter. Vi ser även att barnen går till ateljén och tillverkar tillbehör till den lek som är på gång.

I det Lilla blocket ser vi hur barnen tar för sig av olika aktiviteter och att pedagoger är närvarande och uppmärksammar barnens initiativ. Deras närvaro gör att barnen får hjälp att gå vidare i sin aktivitet om de så önskar.

Alla barn och pedagoger äter i en del av sin lek miljö i omgångar. Barnen får vänta på sin tur. Men vi får också höra att om ett barn är mycket hungrigt så är det välkommet att äta i en annan grupp. I barnens hall vistas några få barn åt gången vid in och utgång. Vi hör en pedagog stötta barnens på- eller avklädning.

Bedömning i text

Det finns till stora delar en gemensam och förankrad syn på värdegrunden. Det finns också ett tydligt systematiskt arbete hos pedagogerna med att skapa ett vänligt förhållningssätt och arbetsro. I verksamheten på de två blocken ser vi, glädje, lustfyllt lärande, utforskande, trivsel och närvaro i nuet.

Verksamheten präglas i stor utsträckning av pedagogernas aktiva arbete med att utveckla en förståelse för alla människors lika värde men det saknas ett aktivt arbete med att stimulera barnen att arbeta könsöverskridande.

Pedagogernas arbete i enlighet med Färentunaandan finns i hög grad synliggjord genom deras förhållningssätt till barnen. Genom att pedagogerna uppmuntrar barnen till att själva aktivt arbeta med konfliktlösning motverkas kränkande behandling.

Ljudnivån är vanligtvis låg och det förekommer många samtal mellan pedagoger och barn samt mellan barnen. Förhållningssättet mellan alla på förskolan är varmt och respektfullt. Förskolans verksamhet präglas i hög grad av ett arbetsklimat som gynnar barnens lärande.

Bedömning enligt skala¹

Stora brister i kvalitet 1,0	Mindre god kvalitet 2,0	God kvalitet 3,0	Mycket god kvalitet 4,0
☐	☐	☐	☒

1.0 ¹ Stora brister i kvalitet

Verksamheten har stora förbättringsbehov

2.0 Mindre god kvalitet

Verksamheten bedöms sammantaget ha mindre god kvalitet och har flera förbättringsområden

3.0 God kvalitet

Verksamheten har i huvudsak god kvalitet med vissa förbättringsområden.

4.0 Mycket god kvalitet

Verksamheten uppvisar goda lösningar och förhållanden som visar att den kommit långt i sin strävan att nå målen.

Utveckling och lärande

Beskrivning

Hur förskolan arbetar för att skapa förutsättningar för utveckling och lärande

Pedagogerna börjar och avslutar dagen på samma avdelning och har en genomtänkt organisation för att möjliggöra arbete i mindre barngrupper och svara emot barns behov, berättar en pedagog i samtal. Vi ser också ett organisationschema där alla dagens moment ingår för var och en.

Några barn stannar inne och samarbetar i projekt eller aktiviteter, de turas om efter ett schema. Projektens innehåll styrs av barnens intresse vilket framkommit genom observationer och intervjuer. Vi ser att dokumentationen av projekten är mestadels gjorda av pedagogerna. På de olika blocken ser vi projekten *Monster*, *Frost*, *Fågelprojektet* och *Ljud* dokumenterade.

Ledningen uttrycker på sin hemsida att förskolan är Reggio Emilia-inspirerad och beskriver sina idéer om de pedagogiska miljöer som ska locka barnen till lek och utforskande aktiviteter. Vi hör hur ledningen talar om att miljön ska utmana barnens tankar. De vill att barnen frågar sig själva vad som är möjligt att göra i det specifika rummet. Materialet på förskolan är utvalt för att inspirera barnen till egna kreativa aktiviteter. Därför är miljöerna sällan färdigställda utan lämnar möjlighet för barnen att utveckla dem. Vi ser att allt material finns placerat så att det är synligt och tillgängligt för barnen att själva plocka fram. Lokalerna är öppna med låga möbler och rum i rummen, avgränsade med hjälp av låga hyllor. Vi ser också rum med fönsterytor in mot avdelningen där man kan stänga en dörr. I miljöerna syns spår av pågående eller avslutade projekt, bilder, teckningar och skapade föremål med tillhörande dokumentation som pedagogerna gjort, i det Lilla blocket finns lekredskap som en större lastbil, scen, en kåta och en hemvrå.

Ett gemensamt stort rum är inrett som ateljé, rikligt utrustad med material och används av alla barn under olika tider.

Hos de allra minsta barnen är rummet inrett med en sandlåda, hemvrå, bord och hyllor för böcker samt bygglek i ett angränsande rum, avdelningens tvättrum används också för barnens målande och vattenlek.

I Stora blocket hör vi barn och pedagoger i samtal om ett projekt som nyligen påbörjats. Vi ser hur de skapar en värld i Papier-maché. Tillsammans har barnen och pedagogerna funderat över och kommit fram till hur den ska se ut. "Barnen jobbar med olika delar utifrån intresse", berättar en pedagog i samtal. Vi ser att barnen delas upp i grupper utifrån samma kön.

I båda blocken ser vi språkstimulerande material i form av bokstäver, texter och utdrag ur aktiviteter från *Före Bornholmsmetoden*² och *Babblarna*³. Under samlingsstunder i barngrupperna ser vi hur pedagogerna använder sig av materialet i sånger, lekar och sagor. Under en gemensam samling ser vi två pedagoger framföra en teaterföreställning.

Förutom att läsa böcker för barnen ser vi också hur pedagoger använder sig av små filmer eller appar på lärplattorna. Innehållet i filmerna eller apparna använder pedagogerna som utgångspunkt för samtal med barnen.

I Lilla blocket ser vi pedagoger som använder tecken för att förstärka talspråket. I Stora blocket ser vi brev som barnen har skrivit. Breven har sammanställts till en bok. Böcker förekommer i båda blocken. Vi ser barn som hämtar och själva läser böcker. Vi ser också några av de allra yngsta barnen hämta en bok och ge den till pedagogen för att de ska titta tillsammans.

I de pedagogiska miljöerna finns matematik åskådliggjort på olika sätt. Vi ser siffersymboler och fotograferade händer med motsvarande antal fingrar uppvisade. På Stora blocket ser vi också bilder på geometriska figurer avbildade i form av knäckebröd. När barn på det Lilla blocket har ritat av sina egna sovrum ställer pedagogen frågor kring teckningarnas innehåll. Barnen använder sig av olika matematiska begrepp, dubbelt fönster eller enkelt, dubbel eller enkel säng och föremålens position i rummet.

Vid uppropet på morgonen i Stora blocket ser vi hur pedagogerna ger barnen en möjlighet till matematiskt tänkande. De använder fotografier av barnen för att tillämpa både addition och subtraktion.

I inomhusmiljöerna ser vi få exempel på material som stimulerar teknik och naturvetenskap. Pedagoger från de två blocken berättar att material för naturvetenskap och teknik finns men inte framställt i miljön. Materialet tas fram när det används i projekt och finns förvarade i ateljéutrymmena.

I miljöerna utomhus har barnen däremot möjligheter till naturvetenskapliga utmaningar. Där finns olika vattenbanor för utforskande lek. Vi ser också att sandlådorna är utrustade med redskap för att gräva och bygga. Det finns stora trähästar som barnen kan sköta, borsta och tränsa. Bland de övriga lekredskapen finns förutom gungor och rutschkanor även ett hamsterhjul som barnen kan springa i.

² <http://www.bornholmsmodellen.se/>

³ www.babblarna.se

Framför en av skolbyggnaderna finns en välutrustad lekpark med stora möjligheter till fysiska utmaningar och ett skogsområde finns i anslutning till förskolans område.

Förskolan är certifierad i Håll Sverige Rents Grön Flagg⁴. Just nu arbetar pedagogerna och barnen med temat livsstil och hälsa. Temat heter "Möte mellan generationer" och förskolan besöker ett närliggande äldreboende.

Hur modern teknik integreras i lärandeprocessen

Lärplattor används som redskap i verksamheten, för dokumentation av projekt och i aktiviteter. Under pedagogernas reflektionstid används dokumenterat material som diskussionsunderlag.

Det dokumenterade materialet kan också användas i olika lärsituationer. Vi ser hur en pedagog på Lilla blocket visar ett litet barn en kort film från gårdagens aktivitet som visar barn när de målar. Pedagogen frågar sedan barnet om det vill måla. Barnet tittar på filmen, pekar och går till målningsstationen. Pedagogen säger att för de mindre barnen som saknar talspråk är innehållet i lärplattorna ett bra sätt att kommunicera med.

På förskolan finns också projektorer. En pedagog berättar att de använder projektorerna främst för att visa barnen vad de har arbetat med.

Vi ser inte barnen aktivt använda lärplattorna eller annan digital utrustning i sina aktiviteter.

Hur verksamheten anpassas till barn i behov av särskilt stöd

I förskolan vision står det "En plats där alla växer, både barn och pedagoger."

För barn som har behov av särskilt stöd skapas en handlingsplan och i verksamheten finns en pedagog som stöd för barnet. Pedagoger som vi talar med anser att det är viktigt att barn med särskilda behov inkluderas i verksamheten. Ett sätt att göra detta är att skapa miljöer som gör det möjligt för alla barn att hitta något som passar dem.

Till stöd för förskolans arbete med barn som har särskilda behov finns ett resursteam i kommunen. Resursteamet har kompetenser som specialpedagoger, special- och talpedagog,

⁴ <http://www.hsr.se/det-har-gor-vi/skola-forskola/hall-sverige-rents-gron-flagg>

resurspedagog och förskolepsykolog. Enligt kommunens hemsida⁵ arbetar förskoleteamet tillsammans kring de uppdrag som beställs av förskolecheferna.

Hur verksamheten anpassas efter barn med annat modersmål

Det finns få barn som har annat modersmål än svenska. För de språktillhörigheter som nu finns representerade har pedagogerna skrivit till översättningar under de svenska orden. På väggen vid avdelningens samlingsmatta finns namnet på veckans dagar uppsatta och under finns orden skrivna på engelska. Vi hör pedagoger nämna ord och meningar på flera språk.

Vi ser ingen handlingsplan för arbetet med barn med annat modersmål. Biträdande förskolechef säger att skolledningen arbetar med en handlingsplan för att säkra att barnen får utveckla både det svenska språket och sitt modersmål.

Dokumentation av barns lärprocesser

Förskolan dokumenterar det som sker i verksamheten med hjälp av bilder och filmer som de tar med hjälp av lärplattorna. Dokumentationerna används på olika sätt i verksamheten.

Vi ser att barnens arbete med projektet Monster visar dokumentation av barns lärprocesser. I andra projekt saknas barnens tankar dokumenterat under det pågående arbetet. Eller teckningar som beskriver processer av det genomförda arbetet. I avslutade projekt visas resultatet upp i form av bild och text. Barnens teckningar och texter finns uppsatta på väggarna runt om i lokalerna. Varje barn har också en pärm där de har samlat sina arbeten. Pärmarna finns tillgängliga på hyllor i respektive block.

Pedagogerna vi talar med anser att förskolans nätverksträffar är viktiga. På dessa träffar diskuterar pedagogerna ofta dokumentationen, inte minst ur ett etiskt barnperspektiv. Dokumentationerna tar upp frågor om vad och hur aktiviteter ska dokumenteras. Tidigare dokumenterades allt vad som gjordes. Nu diskuteras syftet med dokumentationen.

Pedagogerna berättar att de bjuder in föräldrarna till förskolan. Föräldrarna får då möjlighet att ta del av dokumentationen som finns redovisad i den fysiska miljön. Genom veckobreven som pedagogerna mejlar till föräldrarna varannan vecka får de information kring verksamheten. Dessutom har förskolan också utvecklingssamtal två gånger om året då föräldrarna får ta del av dokumentationen kring barnens utveckling.

⁵ <http://www.ekero.se/Utbildning-och-barnomsorg/Ekero-Resursteam/>

Miljön som stöd för lärandet

Förskolan är byggd 2013 och pedagogerna säger att de har haft möjlighet att påverka lokalernas utformning får att skapa ljusa, öppna och luftiga rum. I Reggio Emilia filosofin finns uttrycket ”den tredje pedagogen”. Innebörden är att ge barn möjlighet till lärande genom att skapa miljöer som är kreativt utmanande.

Matematik, språk, byggklossar, dockteater och ett café är exempel på material och miljö som finns i förskolan.

En pedagog på det Lilla blocket berättar i samtal att de har funderat mycket tillsammans över de ytor som inbjuder till springlek och inrett dem med material som de ser att barnen är extra intresserade av. De gör om i miljön när de ser att det behövs. Förändringar sker också när barnen visar intresse för nya aktiviteter.

Ledningen berättar att miljön utomhus har noggrant planerats efter barns olika fysiska behov men också efter deras nyfikenhet att utforska. Vi ser många exempel på detta. Framför en av entréerna finns en vattenfontän som skapats av en konstnär. Fontänen ska locka barnen att experimentera med vatten.

Pedagogerna berättar att de varje dag tar vara på det intilliggande skogsområdet. Grupperna turas om att äta mellanmål i skogen.

Lekplatsen framför skolan, Ängen, är utrustad med både gungor, fotbollsplan och klätterställning.

Samverkan med samhälle, arbetsliv och högre utbildning

Biblioteket i Stenhamra levererar bokpåsar till förskolan. Påsarnas innehåll finns förklarade i ett medföljande anslag. Föräldrarna kan låna påsarna och de används också av pedagogerna i verksamheten. Förskolan besöker även biblioteket i den intilliggande skolbyggnaden.

Sedan en tid tillbaka har förskolan ett samarbete med ett närliggande äldreboende och barn och pedagoger går till boendet i mindre grupper för att umgås och spela spel.

Fyraåringarna har deltagit i utställningen “Spår av barn” på galleri Utkiken i Ekerö kommuns regi.

En pedagog hos de äldre barnen berättar att de besökt den närliggande kyrkan och begravningsplatsen som barnen visat intresse för.

Folkets hus som ligger i närheten har teaterföreställningar som förskolan besöker. En pedagog säger att de är begränsade i sitt kulturutbud eftersom förskolan ligger på landet och resorna till museer är för tidskrävande.

Förskolan tar regelbundet emot studenter från förskolläraryrket och en pedagog är utbildad handledare.

Bedömning i text

Inspirationen från Reggio Emilia gör att personalen arbetar med kända strukturer i planering, genomförande och dokumentation.

Undervisningen utgår till stora delar ifrån läroplanen. De pedagogiska miljöerna gör att barnen i hög grad ges möjligheter att utvecklas. Barnen får pröva en mångfald av olika material, arbetsätt och arbetsformer. Miljöerna och materialet gör samarbete mellan barnen vanligt förekommande. Detta stimulerar också deras språkutveckling.

Pedagogernas tillåtande arbetsätt och tillgången på skapande material samt Ateljén ger barn stora möjligheter att använda estetiska arbetsätt som verktyg i lärande processer.

Dokumentationen kan bli tydligare ur ett barnperspektiv och synliggöra barns lärprocesser i högre utsträckning.

Dokumentation med hjälp av verktygen i lärplattorna används i hög grad för att reflektera över och utveckla verksamheten.

Föräldrar har stor möjlighet att kontinuerligt ta del av dokumentationen både i den fysiska miljön och i veckobrev med information som pedagogerna mejlar till föräldrarna varannan vecka.

Språkutvecklande arbete och ett arbete som utvecklar det matematiska tänkandet förekommer systematiskt i stor utsträckning.

Framförallt i utemiljöerna finns i relativt stor utsträckning möjlighet till arbetsätt som utvecklar förmågor inom naturvetenskap.

Användande av modern teknik som ett verktyg i lärprocessen förekommer i hög utsträckning av pedagogerna. Barnens tillgång till de digitala verktygen är begränsade. Barnen ges därför inte heller någon möjlighet att utveckla sin förmåga till källkritiskt förhållningssätt.

Närområdets möjligheter tas i hög utsträckning till vara. Samverkan med samhället är begränsad beroende på förskolans geografiska läge.

Bedömning enligt skala

Stora brister i kvalitet 1,0	Mindre god kvalitet 2,0	God kvalitet 3,0	Mycket god kvalitet 4,0
☐	☐	☐	☒

Ansvar och inflytande för barn

Beskrivning

Ansvar för det egna lärandet

I ett morgonmöte i det Stora blocket ser vi hur ett barn är ansvarig för uppropet. Barnet har kort på sina kamrater och ropar upp var och en i tur och ordning efter korten. När barnet som ropats upp svarar säger det ansvariga barnet "hej och namnet". Ett annat barn har med en bok till gruppen och presenterar den.

I båda blocken ser vi exempel på hur barnen tar egna initiativ till individuella eller gemensamma aktiviteter. En pedagog anser att barnens tillgång till olika pedagogiska miljöer och arbetssätt ger dem en större möjlighet att själva välja aktiviteter. Pedagogerna observerar hur barnen använder miljöerna. Om någon miljö inte längre används så kan den förändras med nytt innehåll.

Barnen på båda blocken väljer mat från en buffé. Buffébarerna finns i två höjdstorlekar så barnen på båda blocken kan nå maten. En pedagog finns tillgänglig och ger stöd och uppmuntran i deras val av mat. Vid borden väljer barnen de bestick de vill äta med. Vi hör en pedagog föreslå att skära med kniv istället för sked eftersom den är lättare att dela maten med. Några barn lyssnar, andra fortsätter att skära med skeden. Barnen väljer dryck och hämtar mjölken i en mjölkautomat som kallas Kon.

Under dagen leker och arbetar barnen i de olika rummen. Vi hör pedagoger uppmuntra barnen till att plocka undan när de har avslutat sin aktivitet. De använder orden ”plick-plocka”. Vi ser att barnen tar ansvar och plockar undan efter sig och att pedagoger uppmuntrar och deltar.

På fredagarna väljer barnen i det Stora blocket ett städ område. De utrymmen som ska städas finns utmarkerade på en tavla. Barnen städar det valda utrymmet tillsammans med en pedagog.

Demokratiska arbetsformer

Två av de mindre rummen i Stora blocket är benämnda ”hästrummet” och ”hundrummet”. En pedagog berättar att det är barnen själva som har bestämt namnen och vilket material rummen ska innehålla. Vi hör barn komma överens om att leka häst och i leken använder de materialen som finns i rummet.

Vid en samling i det Stora blocket hör vi en pedagog fråga hur många saker som ska ingå i ”Kims lek⁶”? Genom handuppräknning bestäms antalet och leken börjar.

I det Lilla blocket bland de allra yngsta barnen hör vi ett barn säga ”Baba”, pedagogen frågar om barnet vill höra Sagan om den lilla gumman? Pedagogen tar fram en sagolåda där rekvisita till just den sagan finns. Locket lyfts och sagan börjar. Då kommer ytterligare barn och sätter sig hos pedagogen.

Det finns ett förhållningssätt i förskolan vid övergångar mellan olika aktiviteter och i rutinsituationer. Pedagogerna har genomtänkta metoder som underlättar och ger barnen möjlighet att påverka sin situation.

I en intervju med pedagoger berättar de att de är lyhörda inför barns önskemål ”dialog är demokrati” och att de är öppna med maktperspektivet, som innebär att de vill benämna det som händer i ord och tala öppet.

Det finns inget barnråd på förskolan. I en intervju med pedagoger berättar de att de är lyhörda inför barns önskemål.

Samverkan med föräldrar

Varannan vecka skickar pedagogerna ut veckobrev till föräldrarna. Förutom information om viktiga datum och projekt som pågår finns också utdrag ur dokumentationen kring projekten.

⁶ https://sv.wikipedia.org/wiki/Kims_lek

Förskolechefens ansvar

Beskrivning

Hur förskolechef leder den pedagogiska verksamheten.

På förskolan har biträdande förskolechef verksamhets- och personalansvar för förskolan. Hon arbetar inte heltid på förskolan. Hon har tillsammans med rektor, tillika förskolechef, möten varje vecka. I mötena deltar också utvecklingsledaren på fritidshemmen. Vid mötena diskuterar de utvecklingsfrågor och informerar varandra om vad som händer i de olika verksamheterna.

Biträdande förskolechefen skaffar sig kunskap om den egna verksamhetens pedagogiska kvalitet genom besök i de bägge blocken. Hon deltar i möten med pedagogerna och har medarbetarsamtal.

Ledningen är positiv till utvecklingsarbete. Många pedagoger känner sig hörda och har möjlighet att driva projekt som intresserar dem. I en intervju säger förskolechefen att det finns en stark kraft i kommunens nätverk som smittar av sig. Tillsammans med de blockansvariga pedagogerna ser ledningen till att alla får delta i möten och möjligheter till fortbildning.

Ledningen och pedagogerna är positiva till utforskande arbetssätt. Vi observatörer deltar i ett pedagogiskt möte som leds av biträdande förskolechef och där de blockansvariga pedagogerna deltar. Under mötet diskuterar pedagogerna utifrån litteratur de läser tillsammans: "Dialogkompetens - för utveckling i arbetsliv och samhälle" av Lena Wilhelmson.

Det systematiska kvalitetsarbetet

Biträdande förskolechef har verksamhetsansvar för kvalitetsutveckling på förskolan, upprättar verksamhetsplan och deltar i formulerandet av hela enhetens verksamhetsbeskrivning.

Verksamhetsplanen innehåller nulägesanalys, mål och handlingsplan kopplad till verksamhetsbeskrivningen från föregående år. I arbetet med likabehandlingsplanen och arbetsplaner för förskolan deltar pedagogerna.

Pedagogerna, barnen och föräldrarna deltar också aktivt i utvärderingen av det systematiska kvalitetsarbetet genom olika intervjuer, kartläggningar och utvärderingar.

Det systematiska kvalitetsarbetet dokumenteras och finns till stora delar tillgängligt på skolans hemsida. I dokumenten redovisas övergripande analyser och prioriterade aktiviteter, framgångsfaktorer, goda exempel samt utvecklingsområden. Även förskolans resultat av kommunens kundundersökning redovisas.

Möjligheter till kompetensutveckling för personal utifrån verksamhetens behov

På Färentuna förskola och skola pågår förändringsarbete. Dels i form av nybyggnation och former för pedagogernas kompetensutveckling. Den biträdande förskolechefen är utbildad Pedagogista⁷ och en av pedagogerna deltar i Reggio Emilias utbildning till Ateljerista⁸. Förskolans och fritidshemmens pedagoger deltar i Pedagogiskt forum som hålls på förskolan. En pedagogista från annan verksamhet leder Pedagogiskt forum. På förskolan erbjuds pedagogerna också deltagande i reflektionsgrupper, nätverksgrupper i Matematiklyftet och vidareutbildningar till specialpedagog eller förskollärare. Ekerö kommun erbjuder också workshops i verksamhetsrelaterade ämnen.

Samverkan och övergångar inom verksamheten och mellan skolformer

Pedagogerna träffar barn från de olika blocken och 3-åringarna besöker Stora blocket under vårterminen innan flytt med start i januari. Arbetslaget skolar in barnen som ettåringar och tanken är att dessa följs åt genom sin tid på förskolan, en pedagog följer med barnen till nästa åldersgrupp men ambitionen är att hela arbetslaget följer med, berättar förskolechefen. Förskolechefen berättar också att för att skapa kontinuitet för barnen följer en pedagog sin femårsgrupp till förskoleklassen och eventuellt också till åk. 1.

Inför övergångar från förskolan till skolan genomförs överlämningskonferenser.

Bedömning i text

Förskolechefen och biträdande förskolechef har i hög grad kunskap om verksamhetens pedagogiska kvalitet. De arbetar kontinuerligt och mycket målmedvetet för att utveckla verksamheten tillsammans med pedagogerna.

Det systematiska kvalitetsarbetet sköts av biträdande förskolechef och håller en hög kvalitet. Pedagoger, föräldrar och barn medverkar i hög grad i det systematiska kvalitetsarbetet.

Det finns en väl utvecklad organisationsform för samverkan inom verksamheten vilken gör det möjligt för alla pedagoger att delta i kompetensutveckling inom flera områden.

Det finns bland annat genom förskolans Pedagogiska forum mycket väl fungerande rutiner och former för samverkan och kunskapsutbyte mellan pedagogerna.

Förskolechefen och biträdande förskolechef ger möjlighet för alla pedagoger till kompetensutveckling som är kopplad till verksamhetens behov.

⁷ <http://www.reggioemilia.se/utbildningar/pedagogistautbildning/pedagogistautbildning/>

⁸ <http://reggioemilia.se/utbildningar/ateljeristautbildning/ateljeristautbildning/>

Genom ett gott samarbete mellan pedagogerna och möjligheten för pedagoger att följa femåringarna till förskoleklassen bedömer vi att övergångar mellan skolformerna är väl fungerande.

Bedömning enligt skala

Stora brister i kvalitet 1,0	Mindre god kvalitet 2,0	God kvalitet 3,0	Mycket god kvalitet 4,0
☐	☐	☐	☒

JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE OBSERVATION

Observationsår: *Förbättringsområden* *Nuläge:*
i tidigare rapport:

2007	Ännu bättre anpassning av lokaler och arbetsmiljö för pedagoger	Inte längre aktuellt
------	---	----------------------

REFERENSER

- Dolk, K. *Bångstyriga barn - makt, normer och delaktighet i förskolan*. Stockholm: Ordfront. 2013
- Likabehandling Arbetsplan 2015-16 Färentuna förskola
- Lokala överenskommelser Färentuna skola läsåret 15/16
- Läroplan för förskolan. Reviderad 2010
- Melkersson S *Barnråd i förskolan, en möjlighet till inflytande?* Uppsala Universitet, 2015
- Svensk författningssamling (SFS) Skollag (2010:800), 8 kap. Förskolan, 9 § Särskilt stöd, Modersmål 10 §.
- Warg, F *Den tredje pedagogen Reggio Emilia och miljön som pedagogiskt redskap* Examensarbete Umeå Universitet, 2008
- Verksamhetsplan Färentuna förskola 2014/015
- Verksamhets uppföljning Färentuna förskola 2015/2016
- Wilhelmson, L, Döös, *Dialogkompetens - för utveckling i arbetsliv och samhälle*, Stockholms Universitet, 2012

